

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoP/42/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5718203644
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miroslav Šepták
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5718203644.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Romana Tichého, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: N. W., nar. XX.XX.XXXX, zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, pracovisko Turčianske Teplice ako kolíznym opatrovníkom, dieťa matky: Mgr. F. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXX, zastúpená spoločnosťou AK JUDr. Silvia Tatarková, s.r.o., so sídlom Martin, Škultétyho 472/10, IČO: 36 868 108 a otca: Ing. C. D. nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX, t. č. bytom H. G. X, zastúpený spoločnosťou AK Neuschlová, s.r.o., so sídlom Bratislava, Dostojevského rad 5, IČO: 36 861 359, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 9P/244/2018-386 zo dňa 20. februára 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Martin (ďalej aj „súd prvej inštancie“) zveril maloleté dieťa N. W., nar. XX.XX.XXXX, do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s tým, že obaja budú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne upravil striedavú osobnú starostlivosť tak, že bude prebiehať v týždenných intervaloch, a to „Matka bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého každý páry týždeň v kalendárnom roku od pondelka, kedy si maloletého prevezme po vyučovaní v predškolskom, resp. školskom zariadení, do pondelka nepárneho týždňa v kalendárnom roku, kedy ho odovzdá na vyučovanie do predškolského, resp. školského zariadenia, až do prebratia dieťaťa otcom. Otec bude zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od pondelka, kedy si maloletého prevezme po vyučovaní v predškolskom, resp. školskom zariadení, do pondelka nepárneho týždňa v kalendárnom roku, kedy ho odovzdá na vyučovanie do predškolského, resp. školského zariadenia, až do prebratia dieťaťa matkou. Matka bude zabezpečovať starostlivosť o maloletého počas školských prázdnin takto: Počas Veľkonočných prázdnin každý páry kalendárny rok od stredy od 15,00 hod. do utorka do 16,00 hod., počas letných prázdnin v mesiaci august prvý, druhý a tretí týždeň v kalendárnom roku, počas Vianočných sviatkov a Silvestra každý nepárny kalendárny rok od 22. 12 do 29. 12 a každý páry kalendárny rok od 29. 12. do 7. 1. Otec bude zabezpečovať starostlivosť o maloletého počas školských prázdnin takto: Počas Veľkonočných prázdnin každý nepárny kalendárny rok od stredy od 15,00 hod. do utorka do 16,00 hod., počas letných prázdnin v mesiaci júl tretí a štvrtý týždeň v kalendárnom roku a v mesiaci august štvrtý týždeň v kalendárnom roku, počas Vianočných sviatkov a Silvestra každý páry kalendárny rok od 22. 12. do 29. 12 a každý nepárny kalendárny rok od 29. 12. do 7. 1. V období jarných prázdnin môže otec v rozsahu jedného týždňa maloletého odhlásiť z návštevy predškolského zariadenia. Počas školských prázdnin si otec maloletého, pokiaľ to nie je určené inak, prevezme od matky v mieste jej bydliska o 16,00 hod. v deň predchádzajúci začiatku prázdnin a odovzdá ho matke v mieste bydliska o 16,00 hod. Obaja rodičia sú povinní maloletého na odovzdanie riadne a včas pripraviť a odovzdať druhému rodičovi. Počas školských prázdnin sa striedavá osobná starostlivosť určená v priebehu školského roka neuplatňuje. Obaja rodičia sú povinní si navzájom oznámiť závažný dôvod, pre ktorý nemôže byť maloletý s druhým rodičom,

najneskôr 48 hodín pred odovzdaním, inak bez zbytočného odkladu. Počas školského roka obaja rodičia zabezpečia návštevu predškolského zariadenia počas celého týždňa.“ Otcovi uložil povinnosť platiť na maloletého N. výživné vo výške 130,00 Eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (§ 52 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „CMP“). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že boli splnené zákonné predpoklady (§ 24 ods. 2 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ďalej len „Zákon o rodine“) pre to, aby bolo maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Konštatoval, že obaja majú vytvorené vhodné podmienky na zabezpečenie starostlivosti o maloletého. To platí aj vo vzťahu zabezpečovania návštev materskej školy maloletým, v ktorom smere otec prejavil ochotu byť počas zabezpečovania takejto starostlivosti o dieťa v obvode, resp. v blízkosti materskej školy tak, aby vedel maloletého do zariadenia vodiť. Takto to fungovalo už v čase vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie. Aj zo záverov znaleckého posudku PhDr. Jozefa Ďanovského č. 54/2019, znalca z odboru Psychológie, odvetvie Klinická psychológia detí a Klinická psychológia dospelých jednoznačne vyplynulo, že pre dieťa, vzhľadom k jeho vytvorenej bezpečnej vzťahovej väzbe k matke a otcovi, je najvhodnejším modelom striedavá osobná starostlivosť, resp. rozšírený osobný styk s jedným z rodičov. Pokiaľ matka nesúhlasila so striedavou osobnou starostlivosťou, takýto nesúhlas nebol nijakým spôsobom odôvodnený. Znalec totiž nezistil žiadne prekážky ohľadom zabezpečovaniu riadnej starostlivosti o maloletého zo strany ani jedného z rodičov, keďže obaja majú osobnostné predpoklady aj charakterové vlastnosti na to, aby sa vedeli adaptovať na model striedavej osobnej starostlivosti. Niektoré prehnanejšie reakcie boli spôsobené narušeným vzťahom medzi rodičmi. Komunikácia medzi nimi nie je úplne korektná a bezproblémová, avšak tieto vzťahy musia vyriešiť najmä rodičia medzi sebou a nemôžu byť na ujmu maloletého dieťaťa. Súd prvej inštancie poznamenal, že ak rodičia nebudú na seba pracovať a aj naďalej budú medzi sebou vytvárať nenávistnú atmosféru, prvý kto to pocíti bude dieťa, a to už bez ohľadu na striedavú osobnú starostlivosť alebo zverenie iba jednému z rodičov. Okresný súd zároveň rozhodol aj o úprave styku maloletého dieťaťa s rodičmi mimo školského roka, ako aj počas prázdnin (bližšie viď výroková časť rozsudku súdu prvej inštancie). Pred vyhlásením rozsudku táto úprava bola veľmi podrobne s oboma rodičmi konzultovaná, aj s ohľadom na potreby dieťaťa a pracovné vyťaženie rodičov. Prázdniny boli upravené tak, aby sa maloletý striedal v rovnakom rozsahu (jeden rok u matky, druhý u otca). Počas letných prázdnin zostal zachovaný rozsah, avšak s ohľadom na liečenie maloletého bola väčšia časť mesiaca august daná matke. Súd prvej inštancie tiež určil výživné otcovi na sumu 130,00 Eur mesačne, keďže jeho majetkové a príjmové pomery sú vyššie ako matky (bližšie viď bod 6. rozsudku okresného súdu). Otec je výhradným vlastníkom alebo spoluvlastníkom viacerých nehnuteľností, je spoločníkom a konateľom v dvoch obchodných spoločnostiach. Napokon s takto určenou sumou výživného otec súhlasil. Do doby rozhodnutia platil výživné matke vo výške 250,00 Eur, takže nedoplatok na výživnom nevznikol. Pokiaľ aj matka s výškou súdom určeného výživného nesúhlasila, okresný súd vyslovil presvedčenie, že pri striedavej osobnej starostlivosti je ním určená výška primeraná s ohľadom na vek maloletého dieťaťa. V závere rozhodnutia súd upravil rodičom (najmä otcovi) aj iné povinnosti na zabezpečenie pravidelnej návštevy materskej školy maloletým, keďže otec sa k tomu zaviazal a súhlasil, že bude maloletého do škôlky pravidelne vodiť.

2. Proti uvedenému rozsudku matka (ďalej aj „odvolateľka“) podala odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/, h/ CSP. Súdu prvej inštancie vytýkala, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne posúdenie veci. S poukazom na zistený skutkový stav vyslovila názor, že zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov nie je v najlepšom záujme maloletého N., pretože v danom prípade sa otec dieťaťa nechce včleniť do role riadneho otca a dáva synovi nevhodný príklad až do takej miery, kedy syn reaguje ako obranca matky. Takéto výchovné prostredie, nenávistný a znevažujúci postoj otca k matke určite vzhľadom na vek maloletého N. nie je vhodným príkladom. Nie je porušením práv dieťaťa, ak je zverené do výlučnej osobnej starostlivosti len jedného z rodičov (viď uznesenie Ústavného súdu ČR sp. zn. IV.ÚS 2145/09 zo dňa 06.01.2010). Matka si uvedomuje, že je veľmi dôležité, aby bol pri výchove dieťaťa prítomný aj otec. Ak otec chýba alebo si o ňom dieťa buduje negatívny obraz, dieťa si vytvára rozpoltený obraz rodičov. To spôsobuje u detí rozpoltenosť, ktorá na ne pôsobí negatívne. Tu vystupuje veľmi dôležitý faktor komunikácie, pretože, ak dieťa vníma vzťah medzi rodičmi, ktorí majú problém v komunikačnej oblasti, odrazí sa to na ňom v negatívnom zmysle. V danom prípade príkladom o komunikácii medzi rodičmi poskytuje obraz situácia, kedy otec menil v priebehu súdneho konania svoje prechodné ubytovanie, o čom matku žiadnym spôsobom neinformoval. Keď ho dotazovala na presnú novú adresu, tak jej ju odmietol prezradiť, zamlčoval ju. Matka maloletého sa predmetnú adresu dozvedela až v priebehu

súdneho pojednávania dňa 20.02.2020 napriek tomu, že otec maloletého na novej adrese pobýva už od septembra 2019. Skutočnosť, že rodičia komunikujú maximálne len prostredníctvom ich spoločného syna, dieťa vo veku N. výrazne vníma. V rámci striedavej osobnej starostlivosti, keď je N. u otca, otec matke pravidelne nezdvíha telefón. Odmieťa matku informovať o tom, čo robili počas dňa s odôvodnením, že syn sa s matkou rozprávať nechce, čo matka aj na základe rozhovorov so synom odmieta. Maloletý ťažko znáša dlhodobejšie odlúčenie od matky, a to spravidla v sobotu vo večerných hodinách. Vtedy zvykne žiadať svoju matku, aby si po neho prišla, že mu chýba. Vykazuje známky smútku doplnené prejavmi plačlivosti. Otec sa k synovi nevie správať, vie jedno, čo mu dať - materiálne zabezpečenie, a to tablet s hrami. Aký dáva otec výchovný moment synovi, keď ignoruje matku, nepovie jej slovo a položí veci na zem a bez slova odíde. Problém nastáva aj pri príprave maloletého na čas strávený v škôlke. Otec namiesto toho, aby maloletého pripravil do škôlky a splnil so synom zadania, ktoré dostal od učiteliek, odmieta to a postaví sa k tomu tak, že tie úlohy nesplnia, a to už bez udania dôvodu. Dieťa musí cítiť zo vzájomného vzťahu rodičov a z ich komunikácie pocit, že obaja rodičia podporujú vzťah svojho dieťaťa s druhým rodičom. V danom prípade k tomu nedochádza. Dochádza k spochybňovaniu role matky pohrdaním ňou. Otec dlhodobo vyjadruje svoj negatívny postoj voči matke, čo samozrejme synovi ubližuje. N. sa tiež opakovane sťažuje, že otec na neho zvyšuje hlas, kričí, čo má za následok pomočovanie maloletého a únik stolice. Tento stav sa prvýkrát objavil v septembri 2019 následne po tom, ako súd rozšíril otcovi styk s maloletým a bol oprávnený sa s ním stretávať od stredy poobedia do pondelka rána. Maloletý tvrdí, že otec mu nepodáva lieky na alergiu. Nemožno tiež opomenúť gestá, ktoré otec robí, ako napr. prenájom bytu. V skutočnosti, ak by syna mal rád, hľadel by na jeho potreby, ako je nepochybne aj socializácia v predškolskom zariadení. Tým, že otec má vybudované zázemie v H., je veľmi časté, že tam so synom cestujú. Matka nemá nič proti tomu, aby maloletý utužoval rodinné vzťahy s príbuznými, ktorí žijú v Bratislavskom kraji. Problém však nastal, kedy matka výslovne žiadala otca, aby maloletého zbytočne nevystavil riziku a počas pandémie nového koronavírusu Covid 19 s ním necestoval do H.. Otec však napriek tomu, že vytváranie rizika nebolo nevyhnutné, tak učinil i napriek tomu, že tu bola možnosť zostať v okolí U. U., kde nákaza nebola tak rozšírená a otec tak rád prezentoval sudcovi, že nemá problémy bývať v blízkosti syna a fungovať v dvoch domácnostiach. Realita je úplne iná. Otec tiež nedodriava ani časy odovzdávania maloletého. V ďalšej časti podaného odvolania matka zdôraznila, že základným právom dieťaťa je právo na pokojné a harmonické rodinné prostredie a je povinnosťou rodičov mu takéto prostredie zabezpečiť. V danom prípade sa otec síce snaží vytvárať priestor pre zdravý vzťah so synom, no opomína pritom vzťahy, ktoré jeho syn rovnako fundamentálne potrebuje pre svoj rozvoj. Taktiež v období od marca 2019 do mája 2019 otec nedodriaval svoju povinnosť platiť výživné na maloletého. Toto opomenutie nebolo jednorazovej záležitosti, stalo sa, že účelovo doplatil výživné až deň pred stanoveným pojednávaním. Proti striedavej starostlivosti v súdnej veci bolo aj vyjadrenie psychologičky zo Špeciálno-pedagogického centra Prievidza, ktorá vo svojom stanovisku uviedla, že pre N. nie je striedavá starostlivosť vhodná. V obdobnom smere sa vyjadrila aj kolízna opatrovníčka na pojednávaní dňa 20. februára 2020, zmenila svoj názor a otcovi navrhla, či by pre N. nebol vhodnejší rozšírený styk stretávania sa s otcom. Táto skutočnosť nie je zaznamenaná ani vo vydanom rozsudku. Kolízna opatrovníčka zároveň nepredložila súdu správu o mediácii, ktorú otec predčasne a bez vysvetlenia ukončil. V správe od mediátorky by sa mohli nachádzať dôležité informácie o otcovom charaktere. Odvolateľka tiež spochybnila aj súdom určené výživné v sume 130,00 Eur mesačne s poukazom na to, že predtým bol otec zaviazaný na platenie výživného na dieťa vo výške 250,00 Eur mesačne uznesením č.k. 9P/244/2018-246 zo dňa 17.09.2019. Táto suma je podľa názoru matky vzhľadom na majetkové pomery otca adekvátne. Bližšie v uvedenom smere poukázala na otcove majetkové pomery. Zo zhora uvádzaných dôvodov matka odvolací súd žiadala, aby napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že v záujme maloletého je postačujúce rozšírenie stretávania sa s otcom pre jeho plnohodnotný vývoj a nie striedavá osobná starostlivosť. Poukázala na to, že súd by mal posudzovať najmä osobnosť dieťaťa a jeho schopnosť vysporiadať sa s veľkou záťažou, ktorú spôsobil rozpad rodiny a ktorú by tiež mohla priniesť prípadná striedavá starostlivosť. V závere podaného odvolania ešte uviedla, že maloletý má aktuálne tri domovy, u matky a dva u otca. Dochádzanie ťažko zvládajú dospelí jedinci, nie niekoľkoročné dieťa. Napriek otcovej schopnosti pracovať mnohokrát z domu, tento stav nie je trvalý. Rovnako súdny znalec na otázku matky na súdnom pojednávaní zo dňa 20.02.2020 sa vyjadril, že nie je vhodné, aby mal maloletý tri domovy. Otec má nepopierateľne vybudované súkromné aj pracovné zázemie v Bratislavskom kraji, o čom svedčí aj neprestajné presvedčanie matky o tom, aby sa s maloletým presťahovali do H.. Na tieto slová využíva aj nemorálne taktiky, a to vo forme sťažnosti na stavebný úrad alebo podané trestné oznámenie na matku maloletého, a to všetko za účelom vyhnania matky z S.

3. Otec v podanom vyjadrení k odvolaniu matky odvolací súd žiadal, aby napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Na rozdiel od matky vyslovil presvedčenie, že striedavá osobná starostlivosť v týždňových intervaloch s osobitným režimom počas školských prázdnin a sviatkov je pre maloletého N. najvhodnejším modelom realizácie rodičovskej starostlivosti, keďže tento model starostlivosti maximálne zohľadňuje najlepší záujem maloletého N.. Otec, ako bolo preukázané aj v súdnom konaní, dôsledne rešpektoval tak odporúčania psychológov, či kolízneho opatrovníka a zároveň reflektoval aj názor súdu a zabezpečil si práve s ohľadom na to, že skutočne má úprimný záujem podieľať sa v maximálnej možnej miere na starostlivosti o maloletého N., bývanie v blízkosti matky a materskej školy, aby tak zachoval dieťaťu matkou pretraktovanú a vyžadovanú stabilitu predškolského zariadenia. Otec má za to, že v priebehu konania dostatočným, zrejším a exaktným spôsobom preukázal, že jeho skutočným záujmom je záujem maloletého N., pričom pokiaľ bude mať odvolací súd za potrebné, môže kolíznemu opatrovníkovi opätovne uložiť povinnosť prešetriť pomery v jeho bydlisku za účelom zistenia, ako má vytvorené podmienky pre realizáciu striedavej osobnej starostlivosti a kde sa reálne s maloletým N. zdržuje. Zároveň je potrebné podotknúť aj tú skutočnosť, že otec žiadnym rozhodnutím súdu nemá uloženú povinnosť zdržiavať sa výlučne v U. U., pričom považuje za normálne a akceptujúce, ak prípadne niektoré z dní či nocí s maloletým N. výnimočne strávi v H., kde má dieťa tiež svoje zázemie, rodinu a priateľov. Otec však dôrazne namieta účelové tvrdenia matky o vytváraní troch domovov pre dieťa zo strany otca a dôrazne odmieta snahu matky navodiť dojem, že otec nerešpektuje dochádzku dieťaťa do Materskej školy S.. Ak k otcovmu meškaniu pri odovzdávaní dieťaťa došlo po vyhlásení rozsudku, bolo to výlučne v situácii, kedy nechcel budiť syna, s ktorým bol v U. U. a nie v H., ako sa to snaží prezentovať matka. Otec však nikdy nemeškal viac ako hodinu, pričom hodinové meškание bolo iba jedenkrát, čo vyplýva aj z odvolania. Krátkodobé meškание nemožno považovať za dôvod vylučujúci striedavú osobnú starostlivosť. Matka v celom konaní, ako aj v odvolaní, deklaruje svoj arbitrárny nesúhlas so zverením N. do striedavej osobnej starostlivosti, avšak tento, podľa názoru otca, ako aj prvoinštančného súdu, v priebehu celého konania nedokázala reálne zdôvodniť. O správnosti záverov okresného súdu o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti svedčia aj závery v konaní vypracovaného znaleckého posudku PhDr. Jozefa Ďankovského, na ktoré vo svojom vyjadrení otec poukázal. Matka v rámci svojej argumentácie v odvolaní ako keby nerešpektovala závery znalca, a to, že maloletý N. nie je objektom súdneho konania, ale hlavným subjektom a jeho najlepší záujem by mal byť pre oboch rodičov najvyšším imperatívom. Matka si vôbec akoby nepripúšťala, že rozdielne výchovné prístupy a výchovné prostredie môže na maloleté dieťa pôsobiť pozitívne. Otec matkou prezentované argumenty v odvolaní dôrazne odmieta, sám nezaregistroval, že by sa syn v prípade, ak bol účastný rozhovorov medzi rodičmi, staval do pozície obrancu matky; jeho úsilie prirodzene smeruje k zmiereniu rodičov. Aktívne sa on snaží, avšak nie takým smerom ako deklaruje matka. Rovnako pokiaľ ide o čas, ktorý maloletý N. trávi u otca, otec neeviduje, že by dieťa prejavovalo u otca smútok za matkou, že za matkou syn plakal, nechcel bez neho tráviť čas, či pýtal sa za matkou. Naopak, otec eviduje, že je to skôr matka, ktorá podnecuje v maloleťom N. smútok, kedy mu, či už vo večerných telefonátoch, ako aj pri odchode opakovane zdôrazňuje, že jej bude chýbať a že jej je za ním smutno a podobne. Otec dôrazne odmieta, že by sa k maloleťému synovi nevedel správať a jediné, čo mu vie dať, je materiálne zabezpečenie, tablet s hrami. Takéto konštatovanie zo strany matky je necitlivé. Je síce pravdou, že maloleťému synovi svojho času zakúpil tablet, avšak tento aktuálne nie je používaný (od zimy je totiž nefunkčný) a na rozdiel od matky, ktorá zjavne umožňuje maloleťému synovi pozeráť videá a rozprávky na youtube kanáloch, otec tieto aktivity limituje, obmedzuje. Otec má svojho syna úprimne rád, pričom je presvedčený, že svoju lásku a nehu mu prejavuje maximálne ako vie. Problémy s pomočováním a stolicou mal maloletý N. v čase, keď bol takmer vo výhradnej starostlivosti matky a tiež počas návštevy materskej školy, o čom však otca matka nevidela dôvod informovať. V čase pandémie ochorenia Covid 19 otec evidoval snahy matky limitovať ho v kontakte s maloleťým synom, avšak aj vzhľadom na opakované usmernenia autorít a viacerých stanovísk bola starostlivosť o maloletého N. zrealizovaná v zásade v súlade s uznesením o nariadení neodkladného opatrenia; pokiaľ ide o vycestovanie do H., kedy matka žiadala otca, aby do H. necestoval (dôvodiac vysokým počtom pozitívne testovaných osôb), otec prosbu matky reflektoval a syna do H. nezobral s tým, že víkend so synom si nahradí neskôr. Pokiaľ matka poukazuje na to, že otec s ňou o synovi komunikuje minimálne, resp. jej neodpovedá na otázky, čo so synom robili, alebo jej povie, že sa s ňou nechce rozprávať, nie je to z dôvodu, že by otec s matkou nechcel komunikovať a zatajovať by jej informácie o maloleťom synovi - otec na rozdiel od matky sa snaží v rámci komunikácie, či už osobnej alebo písomnej, reagovať vecne a konštruktívne, avšak matka je spravidla tá, ktorá v rámci komunikácie odbieha od podstaty problému, poukazuje na minulosť, či sa nešťíťi dokonca otca obviňovať z manipulovania maloletého N., v dôsledku čoho sa komunikácia zvrtna na hádku. Otec si v tejto súvislosti uvedomuje, že ich komunikácia s matkou nie je ideálna a ako rodičia

by mali na nej naďalej pracovať, pričom je pripravený, pokiaľ bude mať o to záujem aj matka, pokračovať v aktivitách, ktorých cieľom bude zlepšenie vzájomnej komunikácie a komunikácie s matkou. Na druhej strane nemôže samotná absencia komunikácie medzi rodičmi, či jej zhoršená kvalita, viesť k vylúčeniu striedavej výchovy, v ktorom smere poukázal otec na viaceré rozhodnutia Ústavného súdu ČR. V závere podaného vyjadrenia vyslovil presvedčenie, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj maloletého dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa. Dieťa na plný a harmonický rozvoj svojej osobnosti potrebuje predovšetkým lásku a porozumenie. Otec nežiada nič iné, než možnosť zostať rovnocenným rodičom a mať možnosť participovať na starostlivosti o svojho jediného syna. Odvolací súd žiadal, aby napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

4. Matka vo svojej odvolacej replike, ako aj otec vo svojej odvolacej duplike, zotrvali na svojich predošlých tvrdeniach.

5. Matka trvala na tom, že model striedavej osobnej starostlivosti nie je pre maloletého N. vhodný. Ako najväčší dôvod uviedla absolútne nefungujúcu komunikáciu. Nepomohli ani psychologické sedenia nariadené súdom, mediácia odporúčaná úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, argumentácia zákonného sudcu ani prosby maloletého N.. Negatívny postoj otca k matke dokazujú aj opakované podávané sťažnosti na jej osobu na rôznych úradoch, ako aj trestné oznámenia na Odbor kriminálnej polície v Žiline. Za ďalšie matka poukázala na viaceré bydliská maloletého. Problémová komunikácia môže byť tiež pôvodom zdravotných ťažkostí maloletého, čo uviedla aj všeobecná lekárka MUDr. I.. Matka otcovi nikdy nebránila byť rovnocenným rodičom, čo potvrdzuje aj jej ústretové správanie sa voči otcovi od začiatku, ako sa rozhodol opustiť ich spoločnú domácnosť. Matka ešte počas spoločného života podnecovala väčšie trávenie času s maloletým N., čo otcovi nevyhovovalo a tvrdil, že je to matkina práca starať sa o maloletého N.. Niekoľkokrát otcovi sama navrhla, že môže stráviť s maloletým N. jar a jesenné prázdniny. Rovnako aj druhú polovicu zimných a počas letných prázdnin nemala problém s dohodou na trávenie dlhšieho časového obdobia s otcom. Otec sa celý čas snaží navodiť dojem, že matka je tá, ktorá nehľadá na najlepší záujem dieťaťa, je pomstychtivá a nezohľadňuje otcove rodičovské práva, čo je, ako je možno s odstupom od veci vidieť, opäť lož. Matka má aj napriek silnej otcovej antipatii snahu o čo najlepšiu formu starostlivosti o maloletého N. s ohľadom na jeho ďalší vývoj, či už psychický alebo fyzický a tiež vzhľadom na jeho zdravotné komplikácie.

6. Otec vo svojej odvolacej duplike zdôraznil, že matka i napriek tomu, že formálne opakovane deklaruje, že si uvedomuje potrebu otca v živote maloletého N., túto, ako vyplýva z jej odvolania, ako aj následného vyjadrenia a v konečnom dôsledku aj postoja k návrhu na uzavretie parciálnej dohody ohľadom starostlivosti o dieťa počas letných prázdnin, neakceptuje, čo je v rozpore s rodičovskými právami otca. Otec odmieta pozíciu, do ktorej ho matka smeruje, a to, že bude mať možnosť po nástupe maloletého N. do školy, tráviť so synom každý druhý víkend, tvrdiac, že takto to chce aj maloletý N., ktorý je spokojný, keď trávi každý druhý víkend u otca a babky a údajne sa od matky dožaduje, aby súdu/sudcom vysvetlila, že on si tak, ako bolo rozhodnuté prvostupňovým súdom, nepraje. V tejto súvislosti otec spochybňuje tvrdenia matky, že maloletý N. ako dieťa vie vyhodnotiť aká forma starostlivosti mu najviac vyhovuje, ako sa mal takýmto spôsobom vyjadriť matke, že k otcovi nechce chodiť, že by si prial bývať u matky na S., chodiť k otcovi do H. a nepáči sa mu v U. U.. Zo žiadnych prejavov dieťaťa otec nemá za to, že by sa mu v U. U. nepáčilo, práve naopak, čas tu trávi rád. Počas pandémie maloletý N. viackrát otcovi avizoval, že mu je smutno za kamarátmi, ktorých má v H. a s ktorými sa nemal možnosť tak intenzívne stretávať ako dovtedy. Otec nepopiera, že v čase pandémie trávil viac času v H., avšak nevidí na tom nič zlé, pretože ide o miesto, ktoré je bydliskom otca, ako aj jeho rodiny. Maloletý N. tu má vytvorené priateľstvá a rodinné väzby, a pokiaľ otec nemal povinnosť zabezpečovať dochádzku maloletého N. do predškolského zariadenia, ktoré bolo v tom čase zatvorené, zvolil možnosť byť s maloletým N. v H.. Pokiaľ ide o presuny medzi H. a U. U., otec tak činí výlučne z dôvodu, že je jeho eminentný záujem mať možnosť v čo najväčšom rozsahu sa podieľať na starostlivosti o maloletého syna. Keďže otec žije v H. a matka v S., otec reflektoval odporúčanie/návrh kolízneho opatrovníka, ako aj súdu a zabezpečil si prechodné bývanie v U. U., v ktorom s maloletým N. môže tráviť čas počas pracovného týždňa, kedy N. navštevuje predškolské zariadenie. To, že otec rešpektuje stabilitu predškolského zariadenia dieťaťa, nemôže byť vnímané na jeho ťarchu, ako sa to snaží matka naznačiť argumentáciou o vytváraní troch domovov pre maloletého N. zo strany otca. Matka vo svojom vyjadrení poukazuje na ojedinelé situácie, prezentujúc ich ako pravidelné, čo však nie je pravdou, taktiež to, že otec neinformuje o zdravotnom stave maloletého syna, že mu nepodáva lieky, ktoré má predpísané. Paradoxne to bola matka, ktorá

nevidela dôvod otca informovať o problémoch maloletého N. so stolicou a otec sa o nich dozvedel len zo súdneho spisu. Otec dlhodobo spolupracuje a problémy maloletého N. konzultuje s psychologičkou Mgr. R., ktorá sa maloletému venuje.

7. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe odvolania matky v intenciách ust. § 65 až § 67 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku /ďalej len „CSP“/ a contrario) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Striedavá osobná starostlivosť je jednou z foriem starostlivosti o dieťa, ktorého rodičia nežijú spolu, ako to vyplýva z ust. § 24 ods. 2 Zákona o rodine. Ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, súd je povinný skúmať, či sú splnené hmotnoprávne podmienky pre jej nariadenie. Predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že je základným právom dieťaťa, nie rodiča, zachovanie rovnocenného vzťahu dieťaťa k obidvom rodičom aj v prípade, že rodičia nežijú spolu. Niet pochybností, že najprirodzenejšie a najharmonickejšie prostredie pre psychomotorický vývoj dieťa vytvára rodina, ktorá je tvorená otcom a matkou. Na druhej strane aj po rozpade rodiny má dieťa právo na zabezpečovanie starostlivosti obidvoma rodičmi. Striedavá starostlivosť kladie na rodičov vysoké ľudské a osobnostné požiadavky. Ak ju však rodičia dokážu kultivovane zvládnuť, potom zvyšuje predpoklad harmonického vývoja dieťaťa.

9. Hmotnoprávnymi podmienkami pre nariadenie striedavej starostlivosti kumulatívne sú:

- obidvaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať,
- obidvaja rodičia majú o osobnú starostlivosť o dieťa záujem,
- je to v záujme dieťaťa,
- budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa.

10. V danom prípade súd prvej inštancie dospel k záveru, že sú splnené všetky hmotnoprávne podmienky pre nariadenie striedavej starostlivosti, keďže obidvaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať a majú na to vytvorené podmienky (viď správa ÚPSVaR Bratislava zo dňa 12.12.2018 - č. I. 58, správa ÚPSVaR Martin, pracovisko Turčianske Teplice zo dňa 14.02.2020 - č. I. 348, zo dňa 17.02.2020 - č. I. 355 a zo dňa 09.09.2019 - č. I. 189, znalecký posudok PhDr. Jozefa Ďanovského č. 54/2019 zo dňa 22.11.2019 časť III Záver posudku s. 16 - č. I. 295 a nasl.). Preto niet dôvodu, aby nebolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi, keďže obidvaja prejavili o osobnú starostlivosť o dieťa záujem. Maloletý N. má vytvorený pozitívny citový vzťah k obidvom rodičom. Obidvaja rodičia, aj matka, aj otec, zohrávajú v živote dieťaťa nezastupiteľnú úlohu. Každý z rodičov môže obohatiť citový život dieťaťa o iné hodnoty. V preskúmvanej veci odvolací súd zatiaľ na základe doposiaľ vykonaného dokazovania nedospel k záveru, aby bol maloletý N. takejto možnosti zbavený. Toto konštatovanie však nevyklučuje aj iné rozhodnutie pretože vo veci bude vykonané ďalšie dokazovanie. V tomto smere už matka predložila ďalšie listinné dôkazy (vyjadrenie psychologičky zo Špeciálno-pedagogického centra Prievidza).

11. Aj napriek vyššie uvedeným záverom odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je predčasné, pretože z doterajšieho dokazovania, predovšetkým z vyjadrení samotných rodičov dieťaťa, nesporne vyplýva, že ich jediným problémom pri realizovaní modelu striedavej osobnej starostlivosti je komunikácia. V tomto smere nepomohlo ani nariadené výchovné opatrenie okresného súdu, vydané dňa 07. marca 2019 č. k. 9P/244/2018-105, podrobiť sa maloletému a jeho rodičom sociálnemu poradenstvu, resp. inému poradenstvu počas obdobia troch mesiacov. Pritom už v predmetnom uznesení súd prvej inštancie správne poznamenal, že „...pokiaľ partnerský vzťah medzi rodičmi z akéhokoľvek dôvodu nevyšiel, je potrebné, aby sa povzniesli nad svoje vzájomné konflikty a mysleli predovšetkým na maloleté dieťa, ktoré prípadné nezhody medzi rodičmi pociťuje omnoho intenzívnejšie ako dospelý človek... (bod 7. uznesenie okresného súdu)“. Z ďalšieho priebehu konania je ale zrejmé, že obaja rodičia sa nad predmetným konštatovaním okresného súdu nezamysleli a svojím konaním, nielen tým, že sa podľa názoru odvolacieho súdu podrobili sociálnemu a odbornému poradenstvu len formálne, pretože „komunikácia medzi nimi sa počas poradenského procesu výrazne nezlepšila“ (viď správa ÚPSVaR Martin, pracovisko Turčianske Teplice zo dňa 31.05.2019 - č. I. 119), naďalej prostredníctvom mnohopočetných podaní sa snažia dosiahnuť svoje predstavy o tom, aký má v budúcnosti model fungovania starostlivosti medzi nimi existovať. Pritom obidvaja zhodne tvrdia, že konajú v presvedčení najlepšieho záujmu maloletého. V konečnom dôsledku takéto správanie dopadá

veľmi negatívne práve na samotné len šesťročného dieťa, o čom svedčia správy kolízneho opatrovníka, ako aj predložené odborné vyjadrenia. Za daného stavu je odvolací súd presvedčený, aby pred vyhlásením rozsudku, ktorým dôjde k definitívnemu usporiadaniu vzťahov medzi rodičmi maloletého, došlo k nariadeniu ďalšieho výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 2 písm. d/ Zákona o rodine, v spojení s § 37 ods. 8 Zákona o rodine, v zmysle ktorého, ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia, alebo uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Nariadené výchovného opatrenia by malo byť trvať po dostatočnú dobu pre to, aby reálne došlo k zmene v komunikácii rodičov dieťaťa. Zároveň je potrebné podľa § 37 ods. 4 Zákona o rodine uložiť rodičom povinnosť spolupracovať so zariadením, v ktorom sa bude realizovať poradenstvo, prípadne s orgánom sociálno-právnej ochrany detí. V úvahu prichádza aj uloženie inej povinnosti. Úlohou okresného súdu bude sledovať a hodnotiť účinnosť výchovného opatrenia počas priebehu jeho realizácie tak, aby po jeho uplynutí mohol zhodnotiť splnenie jeho účelu (§ 37 ods. 7 Zákona o rodine). Obom rodičom odvolací súd dáva do pozornosti, že z predložených správ (viď napr. správa z č. I. 189 spisu) vyplýva, že ich konanie má vážne dopady na psychosomatický vývoj maloletého dieťaťa a na jeho prípadný ďalší zdravý psychický a fyzický vývoj. Nie je a nemôže byť úlohou súdov v konaniach starostlivosti o maloletých upravovať každú minútu a hodinu života maloletého dieťaťa, v prípade ako dôjde k nepredvídateľnej situácii, na ktorú úprava styku či už z predchádzajúcej dohody, resp. rozhodnutia súdu nedopadá, ktorý z rodičov má ako reagovať, kto má dieťa vtedy priviesť, odviesť, ako informovať o jeho zdravotnom stave, čo sa stane, ak sa niektorý z rodičov omešká, pre akú príčinu a aké následky mu z toho majú vyplývať. Obaja rodičia sú dospelí a ako tvrdia, pri nadväzovaní svojho vzťahu poznali svoje povahové vlastnosti, a preto je predovšetkým ich zodpovednosťou, aby sa o maloletého postarali tak, aby si z detstva nemusel pamätať len dvoch rozhádaných rodičov, z ktorých každý si vnucuje svoju predstavu o fungovaní života. Je na rodičoch, aby v záujme dieťaťa, pretože aj po rozpade vzájomného vzťahu naďalej zostávajú rodičmi, vytvárali vhodné podmienky, aby mohol byť naplnený podiel každého z nich na výchove maloletého v záujme jeho zdravého budúceho psychomotorického vývoja.

12. Zatiaľ ale odvolací súd zotrváva na závere, že model striedavej osobnej starostlivosti je najvhodnejším modelom výchovy maloletého N. a je schopný najlepšie zabezpečiť jeho záujem na zachovaní starostlivosti zo strany obidvoch rodičov. Ako už však bolo uvedené, vo veci okresný súd vykoná ďalšie dokazovanie a podľa výsledkov opätovne vo veci rozhodne. Odvolaciemu súdu sa tiež javí, že najlepším spôsobom ukončenia konania by bola dohoda rodičov, k čomu bezpochyby obaja majú dostatočné osobnostné predpoklady. V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že rozhodnutie súdu o osobnej striedavej starostlivosti nie je riešením definitívnym. Rozhodnutie o úprave práv a povinností k maloletému dieťaťu môže byť v prípade zmeny pomerov zmenené a pre prípad, že by rozhodnutie o striedavej starostlivosti nevyhovovalo osobnosti dieťaťa, je možná jeho zmena.

13. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. c/ CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP). Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie dostatočne zistiť tiež aktuálne pomery rodičov a dieťaťa a opätovne rozhodnúť o aj o úprave vyživovacej povinnosti, aplikujúc príslušné ustanovenia Zákona o rodine.

14. Vo svojom novom rozhodnutí súd prvej inštancie podľa § 396 ods. 1, 3 CSP a § 262 ods. 1 CSP rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

15. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)